

Σημείωμα

για την αναγνώριση των αναγκών διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο των επιχειρήσεων καταπολέμησης της παραγωγής και εμπορίας παράνομων και / ή απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών

Επισκόπηση και πλαίσιο

1. Σκοπός του παρόντος σημειώματος είναι η παροχή κατευθυντήριων οδηγιών για τα στοιχεία που πρέπει να εξετάζονται προκειμένου να διαπιστωθεί εάν πληρούν τις προϋποθέσεις του καθεστώτος του πρόσφυγα όσοι διαφεύγουν περιοχές όπου διεξάγονται επιχειρήσεις εκκαθάρισης των καλλιεργειών ναρκωτικών και αναζητούν προστασία σε άλλη χώρα.

2. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το ευρύτερο πλαίσιο στο οποίο διεξάγονται οι προαναφερόμενες επιχειρήσεις και ειδικότερα να συνεκτιμάται η αλληλεπίδραση των μέτρων που αποσκοπούν στην καταστροφή των παράνομων καλλιεργειών ναρκωτικών με τις ένοπλες συγκρούσεις. Συχνά, η παραγωγή και το εμπόριο των ναρκωτικών αποτελεί τη βασική πηγή εισοδήματος των επαναστατικών και παραστρατιωτικών ομάδων. Η επέκταση του ελέγχου των ομάδων αυτών στις περιοχές όπου καλλιεργούνται φυτά που χρησιμοποιούνται για την παράνομη παραγωγή ναρκωτικών υποδηλώνει τη σημασία που αποδίδουν σ' αυτήν τη δραστηριότητα. Επομένως, η καταστροφή παρόμοιων παράνομων φυτειών με ραντισμό από αέρος καθώς και με επίγειες επιχειρήσεις δεν εξυπηρετεί μόνον την καταπολέμηση της εγκληματικότητας που έχει σχέση με τα ναρκωτικά.

3. Συχνά, παράλληλα με τις επιχειρήσεις καταστροφής των παράνομων φυτειών με εναέρια ή επίγεια μέσα διεξάγονται και στρατιωτικές επιχειρήσεις. Η στρατηγική σημασία των περιοχών όπου καλλιεργούνται φυτά για την παραγωγή παράνομων ναρκωτικών, οδηγεί σε συγκρούσεις μεταξύ των άτακτων ένοπλων ομάδων¹ που αποσκοπούν στην ανάληψη ή στη διατήρηση του εδαφικού ελέγχου. Επιπλέον, όσοι ζουν και εργάζονται στις περιοχές που πλήττονται από αυτές τις δραστηριότητες συχνά απειλούνται και υποφέρουν από βιαιότητες που διαπράττουν οι άτακτες ένοπλες ομάδες και / ή οι αρχές.

4. Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα, διαφαίνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις ο βασικός λόγος διαφυγής από τις περιοχές όπου καλλιεργούνται ναρκωτικά είναι ο φόβος της απειλούμενης βλάβης ή της βλάβης που προκαλεί η βία των ένοπλων συγκρούσεων. Όταν η βία αυτή είναι στοχοποιημένη οι ενδιαφερόμενοι μπορεί να emπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ορισμού του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967. Άλλοι, που διαφεύγουν την αδιάκριτη βία που ξεσπά λόγω της κατάστασης που επικρατεί στις πληττόμενες περιοχές μπορεί να υπάγονται σε ευρύτερους ορισμούς της έννοιας του πρόσφυγα ή στο διευρυμένο ορισμό του πρόσφυγα που προβλέπει το Καταστατικό και η εντολή της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

5. Στο πρώτο μέρος του παρόντος σημειώματος αναλύονται τα κριτήρια αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα στους αιτούντες άσυλο που διαφεύγουν από τις περιοχές όπου καλλιεργούνται παράνομα ναρκωτικά. Ειδικότερα αναλύονται δύο διαφορετικές περιπτώσεις: α) η πρώτη αφορά στις ανάγκες προστασίας όσων διαφεύγουν τη βλάβη που προκαλούν οι συγκρούσεις και / ή η γενικευμένη βία στις περιοχές όπου διεξάγονται οι προαναφερόμενες επιχειρήσεις

¹ Στο παρόν σημείωμα ο όρος «άτακτες ένοπλες ομάδες» σημαίνει στασιαστές, αντάρτες και παραστρατιωτικές ομάδες, εκτός εάν διευκρινίζεται διαφορετικά.

εκκαθάρισης και β) η δεύτερη αφορά στις ανάγκες προστασίας όσων διαφεύγουν τη βλάβη που προκαλούν οι επιχειρήσεις εκκαθάρισης των παράνομων φυτειών. Στο δεύτερο μέρος του παρόντος σημειώματος αξιολογούνται οι ανάγκες διεθνούς προστασίας των αιτούντων άσυλο στο πλαίσιο της εφαρμογής α) των ευρύτερων ορισμών του όρου «πρόσφυγας» και β) του διευρυμένου ορισμού του πρόσφυγα που προβλέπει το Καταστατικό της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (πρόσφυγες «εντολής»).

I. Καθορισμός του καθεστώτος του πρόσφυγα με βάση τα κριτήρια της Σύμβασης του 1951

A. Βλάβη που προκαλούν οι ένοπλες συγκρούσεις και / ή η γενικευμένη βία σε περιοχές όπου διεξάγονται επιχειρήσεις καταστολής

1. Κριτήρια υπαγωγής στο καθεστώς του πρόσφυγα

6. Όσοι διαμένουν σε περιοχές όπου διεξάγονται επιχειρήσεις εκκαθάρισης υποφέρουν από τις βλάβες που προκαλούν οι ένοπλες συγκρούσεις. Τα μέλη της επαναστατικής ή της παραστρατιωτικής ομάδας που ελέγχει την περιοχή συχνά εξαναγκάζουν τους αγρότες να εμπλακούν στην καλλιέργεια των φυτειών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή παράνομων ναρκωτικών και όσοι αρνούνται αντιμετωπίζουν σοβαρές απειλές κατά της ζωής τους. Επιπλέον, από πράξεις βίας κινδυνεύουν όσοι θεωρούνται από μια ένοπλη ομάδα ως υποστηρικτές της αντίπαλης ένοπλης ομάδας. Οι κάτοικοι των περιοχών όπου καλλιεργούνται οι φυτείες με σκοπό την παραγωγή παράνομων ναρκωτικών ουσιών μπορεί να κινδυνεύουν να υποστούν βλάβη από τις αρχές που τους αντιμετωπίζουν ως υποστηρικτές της ένοπλης ομάδας, κάποιες φορές αποκλειστικά και μόνο επειδή ζουν στην περιοχή που υπάγεται στον έλεγχο της. Επιπλέον, οι συγκρούσεις που ξεσπούν συχνά μεταξύ των άτακτων ένοπλων ομάδων που μάχονται για τον έλεγχο της περιοχής ή μεταξύ των άτακτων ένοπλων ομάδων και των εθνικών αρχών εκθέτουν σε κίνδυνο τη ζωή και την ασφάλεια όλων των κατοίκων της περιοχής.

7. Ενόψει των ανωτέρω προκειμένου να κριθεί εάν υπάγονται στον ορισμό του πρόσφυγα του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων² οι αιτούντες άσυλο που διαφεύγουν για τους προαναφερόμενους λόγους από τη χώρα καταγωγής τους ή προηγούμενης συνήθους διαμονής τους πρέπει να διερευνηθεί εάν είναι εύλογη η πιθανότητα να υποστούν επαρκώς σοβαρή βλάβη που συνιστά δίωξη και εάν ο φόβος δίωξης οφείλεται σε έναν από τους λόγους της Σύμβασης³.

Βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης

8. Όπως προαναφέρθηκε, στις περιοχές όπου οι άτακτες ομάδες καλλιεργούν φυτείες για την παραγωγή παράνομων ναρκωτικών πλήττονται με διάφορους τρόπους, μεταξύ άλλων, η ζωή, η ελευθερία και η σωματική ακεραιότητα όσων ζουν και εργάζονται σ' αυτές. Σε κάθε περίπτωση είναι αναγκαίο να διευκρινιστούν οι λόγοι για τους οποίους ο ενδιαφερόμενος διέφυγε από την

---

² Για τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, όπως κυρώθηκε με το Ν.Δ. 3989/1959 (ΦΕΚ 201, τ. Α') βλέπε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3be01b964.html>

³ Μπορεί να υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο αιτών άσυλο που έχει ήδη υποστεί δίωξεις στη χώρα καταγωγής ή προηγούμενης συνήθους διαμονής του δεν κινδυνεύει από περαιτέρω δίωξεις εάν επαναπατριστεί. Και ενώ κανονικά δεν τίθεται θέμα εφαρμογής του καθεστώτος του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 ενδέχεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις να είναι προσήκουσα η αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα για επιτακτικούς λόγους που οφείλονται στη δίωξη που έχει υποστεί ο αιτών άσυλο. Τούτο μπορεί να ισχύει για παράδειγμα όταν η δίωξη που έχει υποστεί ο ενδιαφερόμενος είναι τόσο αποτρόπαιη ώστε συνεχίζει να βιώνει τις τραυματικές ψυχολογικές συνέπειες των εμπειριών του που καθιστούν αφόρητο τον επαναπατρισμό.

περιοχή όπου διεξάγονται επιχειρήσεις εκκαθάρισης και η βλάβη που φοβάται ότι θα υποστεί σε περίπτωση επιστροφής.

9. Προκειμένου να καθορίσει το βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης ο κριτής του αιτήματος άσυλου καλείται να αξιολογήσει την κατάσταση του ενδιαφερόμενου στη χώρα καταγωγής λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες περιστάσεις της υπόθεσής του και τις δραστηριότητές του καθώς και τις προηγούμενες εμπειρίες του που σχετίζονται με τη βλάβη που έχει υποστεί τόσο ο ίδιος όσο και οι συγγενείς, οι φίλοι του ή άλλα μέλη της ομάδας στην οποία ανήκει⁴.

10. Ο φόβος του αιτούντα άσυλο είναι βάσιμος και δικαιολογημένος όταν είναι εύλογη η πιθανότητα να πραγματοποιηθεί η βλάβη που φοβάται. Τούτο εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Εκτός από τους ισχυρισμούς που αφορούν στα προσωπικά του βιώματα ο εξεταστής της υπόθεσης πρέπει να διερευνήσει εάν είναι πιθανή η παράταση των ένοπλων συγκρούσεων και / ή της γενικευμένης βίας στην περιοχή από την οποία διέφυγε καθώς και τη σοβαρότητα της βλάβης που προκαλούν στους κατοίκους της, εάν συνεχίζονται στην περιοχή η καλλιέργεια των φυτειών για την παραγωγή ναρκωτικών και οι επιχειρήσεις εκκαθάρισης και σε καταφατική περίπτωση τον τρόπο καθώς και το γενικότερο πλαίσιο διεξαγωγής τους.

11. Πρέπει επίσης να αξιολογηθεί η πιθανότητα της βλάβης που κινδυνεύει να υποστεί ο αιτών άσυλο από την άτακτη ένοπλη ομάδα ή τις αρχές που ελέγχουν την περιοχή από την οποία διέφυγε. Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητο να διερευνηθεί εάν η ένοπλη ομάδα που ελέγχει την περιοχή τον θεωρεί αντίπαλό της είτε λόγω της παρελθούσης στάσης του είτε λόγω της αναχώρησής του από αυτήν. Όταν όμως τον έλεγχο της εν λόγω περιοχής έχει ανακτήσει άλλη ένοπλη ομάδα ή η κυβέρνηση η πιθανότητα να κινδυνεύει ο αιτών άσυλο από βίαια αντίποινα εξαρτάται από το χαρακτηρισμό του ως υποστηρικτή της ομάδας που ασκούσε προηγουμένως τον έλεγχο. Σχετικά είναι αδιάφορο εάν η συνεργασία ήταν πραγματική ή αποδιδόμενη, εξαναγκαστική ή εθελούσια.

12. Στην περίπτωση του αιτούντα άσυλο που επικαλείται κίνδυνο βλάβης από μη κρατικά όργανα δίωξης προκειμένου να διαπιστωθεί εάν πληρούται το αντικειμενικό στοιχείο του ορισμού του πρόσφυγα (δηλαδή η βασιμότητα και ο δικαιολογημένος χαρακτήρας του φόβου που ισχυρίζεται) πρέπει να διερευνάται εάν οι εθνικές αρχές είναι ικανές και προτίθενται να τον προστατεύσουν. Στο πλαίσιο του παρόντος σημειώματος αυτή η μέθοδος εξέτασης του αντικειμενικού κριτηρίου του ορισμού του πρόσφυγα αφορά στους αιτούντες άσυλο που υποστηρίζουν ότι κινδυνεύουν να υποστούν βλάβη από άτακτες ένοπλες ομάδες⁵.

Συνιστά η βλάβη δίωξη ;

13. Εάν ο αιτών άσυλο αποδεικνύει βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης πρέπει να καθοριστεί εάν συνιστά δίωξη η βλάβη ή η κακομεταχείριση που είναι εύλογα πιθανό να υποστεί.

14. Δεν συνιστά δίωξη κατά την έννοια της Σύμβασης του 1951 κάθε παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Παρότι η έννοια της δίωξης δεν ορίζεται στη Σύμβαση του 1951 συνάγεται από τη διάταξη του άρθρου 33 της Σύμβασης του 1951 ότι πρέπει να θεωρείται πάντοτε δίωξη η απειλή κατά της ζωής ή της ελευθερίας για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα. Δίωξη μπορεί να συνιστούν

---

⁴ Δεν αποτελεί προϋπόθεση για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα η προηγούμενη δίωξη ή άλλες μορφές κακομεταχείρισης – όμως παρόμοια βιώματα υποδηλώνουν κατά κανόνα ότι ο αιτών άσυλο κινδυνεύει να υποστεί στο μέλλον κάποιας μορφής βλάβη. Βλέπε Ερμηνευτικό Σημείωμα της Ύπατης Αρμοστείας για το βάρος της απόδειξης και την αποδεικτική ισχύ των ισχυρισμών κατά την εξέταση των αιτημάτων άσυλου δημοσιευμένο σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3338.html>

⁵ Βλέπε σχετικά τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες «Η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής στο πλαίσιο του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή το Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων», σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f2791a44.html>

και άλλες σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που οφείλονται στους προαναφερόμενους λόγους⁶.

15. Η δίωξη μπορεί να συνίσταται σε σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένης της απειλής κατά της ζωής ή της ελευθερίας, καθώς και σε άλλες μορφές σοβαρής βλάβης ή αφόρητης κακομεταχείρισης, αξιολογούμενες υπό το φως των πεποιθήσεων, των συναισθημάτων και της ψυχολογικής κατάστασης του ενδιαφερόμενου αιτούντα άσυλο. Η απόδειξη της ιδιαίτερης εχθρότητας, της κακεντρέχειας ή της πρόθεσης (*animus*) του αυτουργού της δίωξης ή της ομάδας που ευθύνεται για την παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου ή για την πρόκληση της βλάβης ή του κράτους που δεν προστατεύει τους πολίτες από τη βλάβη που προκαλούν οι ιδιώτες δεν ασκεί επιρροή στη δικωτική φύση των συνεπειών της συμπεριφοράς του αυτουργού. Η απόδειξη της πρόθεσης της δίωξης είναι καθοριστική για την ύπαρξη του βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου χωρίς τούτο να σημαίνει ότι δεν είναι βάσιμος και δικαιολογημένος ο φόβος δίωξης όταν δεν υπάρχει πρόθεση. Επομένως, η πρόθεση της δίωξης δεν αποτελεί καθοριστικό στοιχείο όταν οι συνέπειες των μέτρων που έχουν ληφθεί συνιστούν δίωξη για τον ενδιαφερόμενο, εφόσον αυτή οφείλεται σε κάποιον από τους λόγους της Σύμβασης (βλέπε στη συνέχεια παραγράφους 17 έως 20).

16. Η ανάλυση εξαρτάται από τις περιστάσεις κάθε εξατομικευμένης υπόθεσης και τις μορφές του κινδύνου που εντοπίζονται. Σε συγκεκριμένο πλαίσιο πολλοί αιτούντες άσυλο που διαφεύγουν τις συνέπειες ένοπλων συγκρούσεων μπορεί να αποδείξουν την απειλή κατά της ζωής τους, της ελευθερίας τους ή της προσωπικής τους ακεραιότητας ή άλλες μορφές σοβαρής βλάβης που συνιστούν δίωξη, ανεξάρτητα από τη σχέση που έχουν με τις επιχειρήσεις εκκαθάρισης ή τις επίγειες επιχειρήσεις που αποσκοπούν στην καταστροφή των φυτειών που καλλιεργούνται παράνομα με σκοπό την παραγωγή ναρκωτικών ουσιών.

Σύνδεση με έναν από τους λόγους της Σύμβασης του 1951

17. Όσοι ζουν και εργάζονται σε περιοχές όπου καλλιεργούνται φυτείες για την παραγωγή παράνομων ναρκωτικών ουσιών συχνά πλήττονται από τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου και από απειλές που οφείλονται ή συμβαίνουν στο πλαίσιο των επιχειρήσεων εκκαθάρισης αυτών των φυτειών ή των ένοπλων συγκρούσεων που προκαλούν. Οι συνέπειες αυτών των επιχειρήσεων είναι αδιάκριτες, με την έννοια ότι πλήττουν όλον τον πληθυσμό ανεξάρτητα από τη συμμετοχή του στην καλλιέργεια αυτών των φυτειών. Όμως, τούτο δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι δεν συνδέονται τα μέτρα που μπορεί να συνιστούν δίωξη με κάποιον από τους λόγους της Σύμβασης του 1951.

18. Κατά την άποψη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες πληρούνται οι προϋποθέσεις της σχέσης φόβου και λόγων δίωξης όταν: 1) είναι εύλογος ο κίνδυνος δίωξης από μη κρατικό όργανο για έναν από τους αναφερόμενους στο άρθρο 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 λόγους ανεξάρτητα από το εάν η παράλειψη του κράτους να προστατεύσει τον ενδιαφερόμενο αιτούντα άσυλο οφείλεται σε έναν από αυτούς, 2) δεν σχετίζεται με κάποιον από τους λόγους φόβου της Σύμβασης η δίωξη από μη κρατικό όργανο, αλλά η αδυναμία ή η έλλειψη βούλησης του κράτους να προστατεύσει τον ενδιαφερόμενο οφείλεται σε έναν από τους λόγους της Σύμβασης⁷.

⁶ Βλέπε παράγραφο 51 του Εγχειριδίου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τις Διαδικασίες και τα Κριτήρια Καθορισμού του Καθεστώτος των Προσφύγων σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3314.html> . Βλέπε επίσης στη συνέχεια του παρόντος στις παραγράφους 17 έως 20.

⁷ Βλέπε σχετικά την παράγραφο 23 των κατευθυντήριων οδηγιών της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την «Ερμηνεία του όρου 'συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα' του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων» (σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3d36f23f4.html>), την παράγραφο 20 των κατευθυντήριων οδηγιών της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την «Ερμηνεία της δίωξης λόγω

19. Όταν αξιολογείται εάν ο φόβος δίωξης του αιτούντα άσυλο «οφείλεται» σε έναν ή περισσότερους από τους λόγους της Σύμβασης του 1951 πρέπει να εξετάζεται εάν ο εφαρμοστέος λόγος αποτελεί σχετικό κριτήριο που επιτείνει τη δίωξη από τα κρατικά όργανα ή εάν το όργανο δίωξης δεν είναι κρατικό τη δίωξη από το μη κρατικό όργανο ή την αδυναμία ή την έλλειψη βούλησης του κράτους να προστατεύσει τον ενδιαφερόμενο από τη δίωξη. Τούτο πρέπει να καθορίζεται υπό το φως των περιστάσεων κάθε περίπτωσης⁸.

20. Όταν εξετάζεται εάν η δίωξη οφείλεται στις **ένοπλες συγκρούσεις**, ιδιαίτερη σημασία έχουν **οι πολιτικές πεποιθήσεις ή οι αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις**. Αυτός ο λόγος μπορεί να εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου οι ενδιαφερόμενοι που ζουν σε περιοχές όπου καλλιεργούνται παράνομες φυτείες ναρκωτικών κινδυνεύουν να διωχθούν από τις αρχές επειδή θεωρούνται υποστηρικτές των στασιαστών (για παράδειγμα λόγω της μακρόχρονης διαμονής τους σε περιοχή που υπάγεται στον έλεγχο συγκεκριμένης ένοπλης ομάδας) ή επειδή εκλαμβάνεται από τις αρχές ως αντικαθεστωτική η αντίστασή τους – εθελοντική ή εξαναγκασμένη από τους στασιαστές ή από παραστρατιωτικές ομάδες – στις επιχειρήσεις καταστροφής των παράνομων φυτειών,. Επίσης, αυτός ο λόγος της Σύμβασης μπορεί να εφαρμόζεται όταν ο κίνδυνος δίωξης από άτακτη ένοπλη ομάδα συνδέεται με την αντίληψη των δικτών για τον ενδιαφερόμενο που χαρακτηρίζουν ως υποστηρικτή της αντίπαλης ομάδας ή της κυβέρνησης ενδεχομένως και εξαιτίας της άρνησής του να αντισταθεί στις επιχειρήσεις εκκαθάρισης της περιοχής από τις παράνομες φυτείες ναρκωτικών ή να εμπλακεί στις παράνομες καλλιέργειες φυτειών που κατ' αρχήν χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ναρκωτικών.

Εκτιμήσεις «αποκλεισμού από το καθεστώς του πρόσφυγα»

21. Όταν ο ενδιαφερόμενος πληροί τα κριτήρια υπαγωγής στο άρθρο 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 αλλά υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει συμμετάσχει σε εγκληματικές δραστηριότητες που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 είναι αναγκαία η αξιολόγηση της υπόθεσής του στο πλαίσιο της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα υπό το φως των ρητρών αποκλεισμού. Τούτο μπορεί να συμβαίνει στις περιπτώσεις όπου οι ενδιαφερόμενοι διαφεύγουν από περιοχές όπου είχαν εμπλακεί στην παραγωγή και / ή στην εμπορία παράνομων / απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών.

22. Όπως σε όλες τις περιπτώσεις καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να διαπιστωθεί εάν ο ενδιαφερόμενος ενέχεται προσωπικά για τα αδικήματα του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951. Τα εγκλήματα που αφορούν στα ναρκωτικά εξετάζονται στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 1 ΣΤ (β) της Σύμβασης του 1951 («σοβαρά μη πολιτικά εγκλήματα που διαπράχθηκαν εκτός της χώρας ασύλου πριν την εισδοχή σε αυτήν»). Όταν οι πράξεις αυτές είναι επαρκώς σοβαρές και εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ΣΤ (β) ή όταν ο ενδιαφερόμενος παρείχε υποστήριξη σε άτακτες ένοπλες ομάδες συμμετέχοντας κατ' ουσίαν στην τέλεση εγκλημάτων που αποκλείουν το καθεστώς του πρόσφυγα για την αξιολόγηση της προσωπικής του ευθύνης πρέπει επίσης να εξεταστεί η πιθανότητα να εξαναγκάστηκε σε αυτήν τη συμπεριφορά από την ένοπλη ομάδα⁹.

γένους στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3d36f1c64.html>) και την παράγραφο 29 των κατευθυντήριων οδηγιών της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την «Εφαρμογή του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων στα θύματα εμπορίας ανθρώπων ή στα πρόσωπα που κινδυνεύουν από την εμπορία ανθρώπων» (σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/443679fa4.html>). Βλέπε επίσης «The Casual Nexus in International Refugee Law» από James Hathaway και σε «Michigan Guidelines on Nexus to a Convention Ground» σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3dca7b439.html> .

⁸ Βλέπε σχετικά την παράγραφο 18 του παρόντος εγγράφου.

⁹ Βλέπε τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες «Η εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού: άρθρο 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων» σε

B. Επιχειρήσεις εκκαθάρισης

23. Προκειμένου να καθοριστεί εάν στο πλαίσιο των επιχειρήσεων εκκαθάρισης μπορεί να ανακύψει αίτημα ασύλου υπαγόμενο στα κριτήρια του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 είναι αναγκαία η αξιολόγηση των περιστάσεων της υπόθεσης υπό το φως των κριτηρίων υπαγωγής στο καθεστώς του πρόσφυγα κατά τα οριζόμενα στο μέρος I Α του παρόντος σημειώματος¹⁰.

24. Κατ' αρχήν είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι επιπτώσεις των επιχειρήσεων εκκαθάρισης τόσο στην **υγεία** των ενδιαφερομένων όσο και **στην ικανότητά τους να κερδίζουν τα προς το ζην**.

i) υποστηρίζεται ότι έχει αρνητικές συνέπειες η έκθεση στα χημικά που χρησιμοποιούνται για την καταστροφή φυτειών παραγωγής απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών – ειδικότερα το ζιζανιοκτόνο γλυφοσινικής ένωσης. Παρότι δεν έχει καθοριστεί ακόμη με ακρίβεια το επίπεδο της βλάβης που προκαλούν αναφέρονται στην έρευνα υψηλότερα ποσοστά παιδικής θνησιμότητας¹¹ μετά την έκθεση σε παρόμοιες χημικές ουσίες.

ii) οι χημικές ουσίες που ψεκάζονται με αεροπλάνα δεν καταστρέφουν μόνον τις φυτείες που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών. Καταστρέφουν και τις σοδειές νόμιμων καλλιεργειών στις περιοχές αυτές που προορίζονται είτε για ατομική χρήση των αγροτών είτε για την εξασφάλιση των μέσων διαβίωσής τους, συμπεριλαμβανομένων κάποιων μικρής κλίμακας νόμιμων φυτειών παραγωγής κόκα, καννάβης ή οπίου.

Βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης

25. Προκειμένου να αξιολογήσει εάν είναι εύλογη η πιθανότητα να κινδυνεύσει η υγεία του ενδιαφερόμενου αιτούντα άσυλο ή να περιοριστεί σημαντικά η ικανότητά του να κερδίζει τα προς το ζην στην περίπτωση που επιστρέψει στην περιοχή από την οποία διέφυγε ο εξεταστής του αιτήματος ασύλου πρέπει να διερευνήσει εάν συνεχίζονται οι επιχειρήσεις εκκαθάρισης σε αυτήν την περιοχή και σε καταφατική περίπτωση τις ουσίες που χρησιμοποιούνται για την καταστροφή των φυτειών κοκαΐνης.

Συνιστά δίωξη η βλάβη που επικαλείται ο αιτών άσυλο;

26. Προκειμένου να καθοριστεί εάν η βλάβη που προκαλούν οι επιχειρήσεις εκκαθάρισης συνιστά δίωξη είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ότι η καταστροφή των φυτειών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών δεν είναι παράνομη. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 της Σύμβασης του ΟΗΕ του 1988 κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών¹² «κάθε μέρος θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να παρεμποδίσει την παράνομη καλλιέργεια και να εκριζώσει φυτά, που περιέχουν ναρκωτικές και ψυχοτρόπες ουσίες, όπως παπαρούνα, θάμνος της κόκας και φυτά καννάβης, τα οποία καλλιεργούνται παράνομα στο έδαφός του. Τα υιοθετούμενα μέτρα θα σέβονται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και θα δίνουν τη δέουσα προσοχή στις παραδοσιακές θεμιτές χρήσεις, όπου υπάρχει ιστορική απόδειξη μιας τέτοιας χρήσης, καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος».

<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f5857d24.html>

¹⁰ Αν υπάρχουν ενδείξεις από τις οποίες προκύπτει ότι ο αιτών άσυλο που πληροί τα κριτήρια υπαγωγής στο άρθρο 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 έχει συμμετάσχει στην τέλεση πράξεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ΣΤ η υπόθεσή του θα πρέπει να εξεταστεί υπό το φως των ρητρών αποκλεισμού. Βλέπε ανωτέρω, παραγράφους 21 έως 22.

¹¹ Βλέπε άρθρο 24 παρ. 1 και 2 (α) της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (N. 2101/1992, ΦΕΚ 192, τ. Α') που ορίζει: «Τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατόν επίπεδο υγείας και να επωφελείται από τις υπηρεσίες ιατρικής θεραπείας και αποκατάστασης αναπήρων. Τα συμβαλλόμενα κράτη επιδιώκουν να διασφαλίσουν το ότι κανένα παιδί δεν θα στερείται το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές. 2. Τα συμβαλλόμενα κράτη επιδιώκουν να εξασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή του παραπάνω δικαιώματος και ιδιαίτερα παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για: α) να μειώσουν τη βρεφική και παιδική θνησιμότητα...».

¹² Έχει κυρωθεί με το Ν. 1990/1991, ΦΕΚ 193, τ. Α'.

Επίσης, θεμιτά οι εθνικές αρχές διεξάγουν επιχειρήσεις εκκαθάρισης προκειμένου να αποστέρη-
σουν τους στασιαστές από την οικονομική ενίσχυση που τους εξασφαλίζουν οι φυτείες που προο-
ρίζονται για την παραγωγή απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών.

27. Επομένως, ενώ δεν μπορεί να θεωρηθεί δίωξη η καταστροφή των φυτειών που καλλιερ-
γούνται παράνομα για την παραγωγή ναρκωτικών ουσιών, οι αρχές υποχρεούνται να διασφαλί-
σουν ότι οι επιχειρήσεις εκκαθάρισης δεν περιορίζουν δυσανάλογα την ικανότητα των θιγομένων
προσώπων να απολαμβάνουν τα ατομικά τους δικαιώματα. Σχετικά, είναι αναγκαίο να εξεταστεί
εάν η καταστροφή της παράνομης παραγωγής καταλήγει σε βλάβη που είναι επαρκώς σοβαρή
ώστε να συνιστά δίωξη και σε καταφατική περίπτωση εάν οφείλεται «σε έναν ή περισσότερους
από τους λόγους» φόβου δίωξης της Σύμβασης του 1951. Επομένως, πρόκειται για δίωξη εάν
αποδειχθεί ότι οι επιχειρήσεις εκκαθάρισης προκαλούν σοβαρή βλάβη στον ενδιαφερόμενο, για
παράδειγμα επειδή οι χημικές ουσίες δημιουργούν σοβαρά προβλήματα υγείας. Όταν συνέπεια
των επιχειρήσεων εκκαθάρισης είναι η ακαταλληλότητα της ποιότητας και / ή της ποσότητας της
τροφής τότε πλήττεται η υγεία των ενδιαφερομένων.

28. Για να αξιολογηθεί εάν συνιστά δίωξη η μεταχείριση που επικαλείται ο αιτών άσυλο εί-
ναι αναγκαίο να εξεταστούν οι συνέπειες των επιχειρήσεων εκκαθάρισης των φυτειών κόκας ή
των μικρής κλίμακας καλλιεργειών που προορίζονται για την παραγωγή απαγορευμένων ναρκω-
τικών στην υγεία του και στην ικανότητά του να κερδίζει τα προς το ζην. Ελλείψει νομικής βάσης
που να δικαιολογεί την καταστροφή νόμιμων καλλιεργειών η παράλειψη αποζημίωσης ή εφαρ-
μογής προγραμμάτων που παρέχουν εναλλακτικές λύσεις για τον προσπορισμό εισοδήματος
αποτελεί καθοριστικό παράγοντα που πρέπει να εξεταστεί όταν αξιολογείται εάν συνιστούν δίω-
ξη οι οικονομικοί περιορισμοί ή οι οικονομικές δυσκολίες που συνεπάγονται οι επιχειρήσεις εκ-
καθάρισης. Εάν αποδεικνύεται ότι η επιστροφή στη χώρα καταγωγής ή προηγούμενης συνήθους
διαμονής θα εκθέσει τον ενδιαφερόμενο σε κίνδυνο ζωής ή σωματικής ακεραιότητας ή σοβαρής
βλάβης της υγείας του τότε πρόκειται για δίωξη. Συντρέχουν οι προϋποθέσεις της δίωξης κατά
την έννοια της Σύμβασης του 1951 όταν ο ενδιαφερόμενος θα αντιμετωπίσει σοβαρούς περιο-
ρισμούς στην ικανότητά του να κερδίζει τα προς το ζην¹³.

29. Οι συνέπειες των προαναφερόμενων παραβιάσεων ή περιορισμών στην απόλαυση και
στην άσκηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου μπορεί να διαφέρουν, ανάλογα, μεταξύ άλλων, με
την ηλικία, το γένος, την υγεία και τις προσωπικές περιστάσεις του ενδιαφερόμενου. Για πα-
ράδειγμα, συγκρινόμενες με τους ενήλικες οι αρνητικές επιπτώσεις του ζιζανιοκτόνου γλυφοσινι-
κής ένωσης μπορεί να πλήττουν σοβαρότερα τα κυοφορούμενα ή την υγεία των νηπίων ή των νε-
αρών παιδιών. Η έλλειψη της κατάλληλης τροφής και διατροφής μπορεί επίσης να επηρεάζει με
διαφορετικό τρόπο τους ενδιαφερόμενους και σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να απειλεί τη ζωή
και την επιβίωση τους¹⁴.

Σχέση με τους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης του 1951

30. Υπενθυμίζεται ότι για να αποδειχθεί η σχέση με κάποιον από τους λόγους φόβου δίω-
ξης της Σύμβασης του 1951 αρκεί να καταδειχθεί ότι αυτός αποτελεί «σχετικό στοιχείο» που συμ-
βάλλει στη δίωξη¹⁵.

---

¹³ Βλέπε σχετικά παραγράφους 62 έως 64 του Εγχειριδίου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για
τις Διαδικασίες και τα Κριτήρια Καθορισμού του Καθεστώτος των Προσφύγων σε
<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3314.html>

¹⁴ Βλέπε τα άρθρα 6 (θεμελιώδης αρχή της Σύμβασης είναι η προστασία του δικαιώματος του παιδιού στη ζωή, στην
επιβίωση και στην ανάπτυξη) και 24 (που προστατεύει το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατόν επί-
πεδο υγείας) της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Ν. 2101/1992, ΦΕΚ 192, τ. Α').

¹⁵ Βλέπε ανωτέρω παραγράφους 18 και 19.

(Αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις

31. Η δίωξη μπορεί να οφείλεται στις **αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις** όταν οι εθνικές αρχές αντιμετωπίζουν τον πληθυσμό που ζει και εργάζεται στις περιοχές όπου διεξάγουν επιχειρήσεις εκκαθάρισης των παράνομων φυτειών ως συνένοχο ή υποστηρικτή των άτακτων ένοπλων ομάδων που ελέγχουν τις εκτάσεις που καλλιεργεί. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για όσους εξαναγκάζονται από τις ένοπλες ομάδες να εμπλακούν στην καλλιέργεια των παράνομων φυτειών/ παραγωγή απαγορευμένων ουσιών ή που αντιστέκονται στις επιχειρήσεις καταστροφής τους (εκούσια ή εξαναγκασμένα).

32. Μπορεί να είναι αναγκαία περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης για να διαπιστωθεί αν συντρέχουν λόγοι, όπως για παράδειγμα εκφρασμένη άποψη των αρχών ή παράλειψη αποζημίωσης για την καταστροφή νόμιμης παραγωγής ή άρνηση πρόσβασης στην ανθρωπιστική βοήθεια, που καταδεικνύουν ότι η δίωξη που επικαλείται ο αιτών άσυλο οφείλεται στις πολιτικές πεποιθήσεις που του αποδίδουν οι αρχές της χώρας καταγωγής του.

Συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα

33. Κατά τον καθορισμό των αναγκών διεθνούς προστασίας όσων διαφεύγουν στο πλαίσιο των επιχειρήσεων εκκαθάρισης των φυτειών παραγωγής απαγορευμένων ουσιών μπορεί να αναδεικνύεται ότι ο φόβος δίωξης οφείλεται στη συμμετοχή σε **ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα**.

34. Οι κατευθυντήριες οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την ερμηνεία του όρου «Συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα» στα πλαίσια του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων¹⁶ ορίζουν την ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ως:

«... ένωση προσώπων που συνδέονται με ένα κοινό χαρακτηριστικό, άλλο από το φόβο δίωξης ή που αντιμετωπίζονται ως ομάδα από την κοινωνία. Το χαρακτηριστικό είναι συχνά έμφυτο, αναλλοίωτο ή θεμελιώδες για την ταυτότητα, τη συνείδηση και την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μελών της».

35. Η ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα δεν μπορεί να οριστεί με αποκλειστική αναφορά στη δίωξη που υποφέρουν τα μέλη της ή στον κοινό φόβο δίωξης. Όμως, η διωκτική ενέργεια σε βάρος της ομάδας μπορεί να αποτελεί καίριας σημασίας παράγοντα για τον εντοπισμό της σε συγκεκριμένη κοινωνία¹⁷.

36. Ο ορισμός της «ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας» που υιοθετεί η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συνδυάζει τις δύο βασικές προσεγγίσεις των κρατών κατά την εφαρμογή αυτού του λόγου φόβου δίωξης του καθεστώτος του πρόσφυγα: την προσέγγιση των «προστατευόμενων χαρακτηριστικών» και την προσέγγιση της «κοινωνικής οριοθέτησης της ομάδας».

37. Η «ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα» ως λόγος φόβου δίωξης πρέπει να διερευνάται κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου των αγροτών ή άλλων κατοίκων των περιοχών, όπου καλλιεργούνται παράνομες φυτείες ναρκωτικών, και ισχυρίζονται ότι έχουν υποστεί ή κινδυνεύουν να υποστούν σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου λόγω των επιχειρήσεων εκκαθάρισης. Όταν εφαρμόζεται το στοιχείο της «**κοινωνικής οριοθέτησης**» του ορισμού πρέπει να εξετάζεται εάν τα μέλη της ομάδας συνδέονται με ένα κοινό χαρακτηριστικό που την καθιστά διακριτή ή ιδιαίτερη. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα οι αγρότες και / ή οι κάτοικοι των περιοχών όπου διεξάγονται επιχειρήσεις καταστροφής των παράνομων φυτειών ναρκωτικών, όπως υπό προϋποθέσεις αποτελούν σε ορισμένες κοινωνίες διακριτή ομάδα όσοι ανήκουν σε συγκεκριμένη επαγγελματική ή κοινωνική τάξη¹⁸. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να διερευνηθεί εάν οι επιχειρήσεις που διεξάγονται για την καταστροφή των παράνομων

¹⁶ Βλέπε σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3d36f23f4.html>

¹⁷ Ibid. παράγραφος 14 των Οδηγιών.

¹⁸ Ibid. παράγραφοι 9 και 13 των Οδηγιών.

φυτειών έχουν ως αποτέλεσμα να εκλαμβάνονται οι αγρότες και οι άλλοι κάτοικοι των σχετικών περιοχών ως ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα¹⁹.

38. Όταν στις προαναφερόμενες περιπτώσεις εφαρμόζεται η προσέγγιση των «προστατευόμενων χαρακτηριστικών» της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας πρέπει να αξιολογείται εάν τα μέλη της ομάδας συνδέονται με ένα αμετάβλητο χαρακτηριστικό, που μπορεί να είναι έμφυτο ή ανεπίδεκτο αλλαγής για άλλους λόγους, όπως είναι το ιστορικό στοιχείο της παρελθούσας σχέσης με την ομάδα, της απασχόλησης ή της θέσης, προσδιορίζοντας εάν η εν λόγω ομάδα καθορίζεται από παρελθούσα κατάσταση, προσωρινή ή εκούσια, που είναι αμετάβλητη λόγω της ιστορικής συνέχειάς της²⁰. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι συνδέονται με αμετάβλητο και ανεπίδεκτο αλλαγών χαρακτηριστικό αποτελώντας ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα οι κάτοικοι των περιοχών και / ή οι αγρότες που διατηρώντας ιστορικούς και παραδοσιακούς δεσμούς με τη γη και / ή την απασχόλησή τους στις γεωργικές εργασίες ζουν σε περιοχές που πλήττονται από τις επιχειρήσεις που διεξάγονται για την καταστροφή παράνομων φυτειών ναρκωτικών.

39. Κατά τα ισχύοντα και για τους άλλους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι έχουν υποστεί δίωξη²¹ όλα τα μέλη που ανήκουν στην ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα. Για να αναγνωριστεί πρόσφυγας ο αιτών άσυλο που ισχυρίζεται ότι είναι μέλος της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας θα πρέπει να αποδείξει ότι έχει βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω της συμμετοχής του στην ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα και ότι πληροί τα υπόλοιπα κριτήρια υπαγωγής στον ορισμό του πρόσφυγα χωρίς να συντρέχουν στην περίπτωση του οι ρήτρες αποκλεισμού²².

II. Άλλες ανάγκες διεθνούς προστασίας

40. Γενικά, οι αιτήσεις άσυλου που υποβάλλονται από όσους αναζητούν διεθνή προστασία πρέπει να εξετάζονται κατ' αρχήν στο πλαίσιο των κριτηρίων υπαγωγής στον ορισμό του πρόσφυγα του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων. Τούτο ισχύει για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα στις περιπτώσεις όσων διαφεύγουν περιοχές ένοπλων συγκρούσεων και / ή γενικευμένης βίας όπου οι εθνικές αρχές διεξάγουν επιχειρήσεις για την καταστροφή φυτειών που καλλιεργούνται για την παραγωγή απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών.

41. Οι αιτούντες άσυλο που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στη Σύμβαση του 1951 μπορεί να έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία επειδή η γενικευμένη βία ή άλλες καταστάσεις που διαταράσσουν σοβαρά τη δημόσια τάξη απειλούν τη ζωή τους, την προσωπική τους ασφάλεια ή ελευθερία.

A. Εφαρμογή του διευρυμένου ορισμού του πρόσφυγα

42. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 41 του παρόντος σημειώματος μπορεί να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του διευρυμένου ορισμού της έννοιας του πρόσφυγα στις χώρες που έχουν υιοθετήσει και εφαρμόζουν αυτού του είδους τη διεθνή προστασία.

43. Για να αξιολογήσει την απειλή κατά της ζωής, της ασφάλειας ή της ελευθερίας που οφείλεται σε κάποια από τις προαναφερόμενες αντικειμενικές καταστάσεις (εν προκειμένω ενδιαφέρουν κυρίως η «γενικευμένη βία» και οι «ένοπλες συγκρούσεις») στην περίπτωση του αιτούντα άσυλο που διαφεύγει περιοχές όπου διεξάγονται επιχειρήσεις καταστροφής παράνομων φυτειών ο εξεταστής της υπόθεσης καλείται να συνεκτιμήσει κατά πόσον ο ψεκασμός αποτελεί

¹⁹ Ibid. παράγραφος 14 των Οδηγιών.

²⁰ Ibid. παράγραφος 6 των Οδηγιών.

²¹ Ibid. παράγραφος 17 των Οδηγιών.

²² Ibid. παράγραφος 19 των Οδηγιών.

τακτική και στρατηγική απάντηση στο πλαίσιο των ένοπλων συγκρούσεων, που αναγκάζουν τον ενδιαφερόμενο να διαφύγει από τη γενικευμένη βία που προκαλούν.

44. Για τον καθορισμό των αναγκών διεθνούς προστασίας του αιτούντα άσυλο που εγκατέλειψε περιοχή καλλιέργειας κόκα εξαιτίας των αδιάκριτων απειλών κατά της ζωής του, της προσωπικής του ασφάλειας και ελευθερίας ο εξεταστής της υπόθεσης υποχρεούται να λάβει υπόψη την κατάσταση που επικρατεί στη συγκεκριμένη περιοχή. Υπό προϋποθέσεις, η διαφυγή του αιτούντα άσυλο από την προαναφερόμενη περιοχή λόγω αδιάκριτης βίας και / ή η αλλαγή της κατάστασης που επικρατεί στην περιοχή καταγωγής του μπορεί να επιβάλλει την εφαρμογή του ορισμού του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951²³.

45. Στο πλαίσιο εφαρμογής των ρητρών αποκλεισμού πρέπει να εξετάζονται τα αιτήματα ασύλου όσων εμπíπτουν στο διευρυμένο ορισμό της έννοιας του πρόσφυγα αλλά για τους οποίους υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν συμμετάσχει στα εγκλήματα που αναφέρει το άρθρο 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951²⁴.

B. Εφαρμογή του ορισμού του πρόσφυγα εντολής της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

46. Όταν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εφαρμόζει διαδικασίες καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα στο πλαίσιο της εντολής της όσος δεν πληρούν τα κριτήρια υπαγωγής στον ορισμό του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 μπορεί να χαρακτηριστούν πρόσφυγες εντολής κατά τα οριζόμενα στο Καταστατικό της εφόσον αποδεικνύεται ότι βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους ή συνήθους διαμονής τους και αδυνατούν ή δεν επιθυμούν να επιστρέψουν σ' αυτήν λόγω σοβαρών και αδιάκριτων απειλών κατά της ζωής τους, της σωματικής τους ακεραιότητας ή της ελευθερίας τους που οφείλονται στη γενικευμένη βία ή σε γεγονότα που διαταράσσουν σοβαρά τη δημόσια τάξη²⁵.

47. Στο πλαίσιο των ρητρών αποκλεισμού εξετάζονται τα αιτήματα ασύλου όσων υπάγονται στο διευρυμένο ορισμό της έννοιας του πρόσφυγα εντολής της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αλλά για τους οποίους υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο συμμετάσχει σε εγκλήματα που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951.

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
30 Ιουλίου 2007

---

²³ Βλέπε ανωτέρω, παράγραφο 11.

²⁴ Βλέπε ανωτέρω, παραγράφους 21-22.

²⁵ Για περισσότερες οδηγίες βλέπε Κεφάλαια 1 και 4 του Εγχειριδίου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τη «Διαδικασία Καθορισμού του Καθεστώτος του Πρόσφυγα Εντολής» (Manual on Mandate RSD), 1.10.2005.